

Lietuvos
respublika
M. Mačiulytis
redaktorius

4p

VILNIS

Lithuanian Peoples Daily—Lietuvių Liaudies Dienraštis

VOL. XXVIII, NO. 274

3116 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

KETVIRTADIENIS, LAPKRIČIO (NOV.) 20, 1947

Telephones: Victory 7325-7326

KAINA 4 CENTAI

Kasdieną—

Politiniai Manevrai
Keista Logika
Pinigai Nenuperka
Kuo Reikia Rūpintis

Kiek pasigilinus į prezidento Trumano kalbą darosi tvirta išvada, kad tai buvo kalba daugiau taikoma 1948 metų rinkimams, negu perstatymui Amerikos žmoniems dalykų stovio.

Tiek joje yra tikro, kad pripažinta infliacijos pavojus, ir neliesioginiai prisipažinta, jog jo politika nepatenkina daugumos Amerikos žmonių.

Sen. Tafto atsakymas į Trumano kalbą, taip ir kitų republikonų vadų reaguojimas, taip pat nieko neturi su daugumos žmonių reikalais ir taikomas būsimeis rinkimams.

Tai yra abiejų politiniai manevrai.

Valstybės Sekretorius Marshall pridedo prie anti-sovietinių žmonių Amerikoje. Jisai reikalauja TSRS sulaukyti "propagandą prieš Ameriką", bet visai lengvai "užmiršta", kad Amerikoje vedama kur kas daugiau propagandos prieš TSRS.

Jei norima pikną propagandą sulaukyti, kodėl nepradėt nuo savęs?

Kada Andrius Višinskis siūlė sulaukyti karo kūrystą prieš TSRS, tai mūsų delegacija J. T. Generatė Asamblyje teisinio, kad tai būtų spaudos laisvės varžymas. Ir pats Marshallas to laikėsi. Bet jie reikalauja, kad TSRS praverstų tokį spaudos varžymą.

Kelsta logika. Mes galim lišką sakyti ir daryti, bet kitiems nevalia.

Ir tūli konservatyvūs žmonės sako, jog Marshallo planas Kinijai negelbės. Mūsų valdžiai gelbinti Kiniją finansiniai, jos pinigai visai sumuško.

Bus pasiūsta Kinijai dar \$300,000,000, bet Čiangas sako—permaži. Ir civilis karas Kinijoje nesiliauja, o plinta.

Monsignoras O'Brien sakė katalikų vyskupų konferencijai, Chicagoje, kad per metus laiko katalikų bažnyčia išleisdu misijoms namie daugiau \$1,000,000. Atrodo, kad pinigai katalikų skaičius nedidina. Statistika rodo, kad katalikų skaičius Amerikoje per dešimt metų yra veik toks pat.

Tikyboje, kaip draugijos santvarkoje, pinigai nei savi idėjų nekelia, nei priešingų nepuldo. Reikia gerų pavyzdžių.

Trumano doktrina ir Marshallo planas geriausia rodo, kad pinigų pylimas Graikijon, Kinijon ir kitur nesulauko komunizmo, negi didina įtekne mūsų demokratijos.

Sauzdūsių skaičius, šokimai nuo Golden Gate tilto, San Francisco mieste, sakoma, rekordą padarė.

Sauzdūstės, piktadarystės didėja. Daug kas eina blogyn. Bet mūsų taikos ir šilumos vadai daugiausia susirūpinę "komunizmo pavojumi".

Anglijos fašistų lyderis Mosley rikiuojasi savo eiles demostacijai prieš užsienio ministrų konferenciją. Abelnai anglai fašistai labiau veikia. Francūzijos fašistai subruzd. Jie gauna naują lyderį.

Blumas Sudarys Naują Ministeriją

REIKALAUJA TEISTI KARO KURSTYTOJUS

Marshallas Reikalauja Sulaukyt "Propagandą Prieš Ameriką", Kaltina TSRS

MASKVA, lap. 19.—Tūli TSRS laikraščiai reikalauja, kad Jungtinės Tautos įsteigtų teisingą ir teistų karo kurstytojus. "Literatūros Laikraštis" sako, kad tarp karo kurstytojų ir J. V. aukštų valdžios pareigūnų esą "politinis ryšis".

Karo kurstytojus vėl įvardijama Dulles, Bullittas, Arnouras ir keli kiti Amerikoje, ir Hussein Balchin, Trukijos laikraščių leidėjas, taip pat gen. Gifford Martel, buvęs Britanijos militinis atšas Maskvoje.

CHICAGO, lap. 19.—Valstybės Sekretorius George C. Marshall, kalbėdamas čionai smerkė priešamerikinę propagandą, vedamą Tarybų Sąjungoje ir reikalauja sulaukyti lai.

Įtarimas Amerikos valdžios

Liaudies Armija Suėmė Daug Gero

NANKING, lap. 19.—Kinijos liaudies armija sumušus nacionalistų armiją svarbiame gelžkelio punkte suėmė: 46 lokomotyvus, 22 pasaziirinius vagonus, 702 prekinis vagonus, 142 automobilius ir trokus.

Liaudies armija apgulė Šikachingu.

Liaudies armija taipgi eina link Paotingo ir Taiyuno, Šansi provincijoje.

Orlaivui Smogus Į Kalną Užmušti, 10 Sužeisti

ROMA, lap. 19.—Transporto orlaivis, manoma, švedijos, atsimušė į kalno viršūnę, netoli Salerno. Pranešama, jog 20 žmonių užmušti ir 10 sužeisti.

Italijos karabinieriai tuojau nusiskubino nelaimės vieton, ant kalno Scala. Penki sužeistųjų, sakoma, vargiai gyvens.

Permainos Mine-Smelter Unijoje

CHICAGO.—Reid Robinson nekandidatavo daugiau į International Union of Mine, Mill and Smelter Workers, tai jo vieton išrinktas John Clark. Robinson išrinktas vice-prezidentu rytinei sričiai.

Naurice. Tais trais išrinktas sekretorius-įždininkų.

Kanada Nori Sulaukyti Dolerių "Išplaukimą"

OTTAWA.—Amerikos doleriai taip skubiai eina iš Kanados, kad valdžia imasi priemonių sušaukymui Kanadoje.

Italijoj fašistai pradėjo terora. Bet Bevinas, Ramadier ir De Gasperi susirūpinę dėl "raudonojo pavojaus".

Kaip greit jie užmiršo, kad fašistų sukurtas karas atsiėjo milijonus gyvasių. Y. Andriulis.

Antorius Vincent Sheean, judėjį artistas Larry Parks ir garsusis dainininkas Paul Robeson pasirašo po peticija užgirančią kongresmaną Sabbath įneštą bilijū panaikinti neamerikinės veiklos tyrinėjimo komiteta. Robesonas dainuosi šį penktadienį Chicagoje, Orchestra Hall, atidarant Civilių Laisvių Kongreso sesiją.

Zinios iš Tarybų Lietuvos

KUPIŠKIO GIMNAZIJĄ PILNAI VEIKIA, MOKOSI 928 JAUNUOLIAI

Pirmiaus Negalėję Eiti Aukštesnį Mokslą Beturčių Vaikai Dabar Turi Progas

VILNIUS.—Kupiškio gimnazija naujuosius 1947-1948 mokslo metus pradėjo neblogai atremontuotose patalpose. Dėka Kupiškio valstiešius Vykdomojų K-to rūpinimosi, moksleiviai gali mokytis jaukiai atremontuotose klasėse.

Šiais mokslo metais gimnazijoje mokosi iki šiol dar negirdėtas moksleivių skaičius—928. Pirmosios klasės mokosi apie 300 moksleivių—daugiausiai hiedniokų ir vidutinioji valstiečių vaikai. Šiais metais gimnazijoje yra viso 30 klasių. Netolimoje ateityje klasių skaičius numatomas dar labiau išplėsti.

Kupiškio gimnazijos atstumoosios klasės, kurių yra 2, mokosi 51 moksleivis. Šiais mokslo metais gimnazija išleis X-tą abiturientų laidą.

Dar neseniai prasidėjus mokslo metams, veikia fizinio lavinimosi, meninės saviveiklos, literatų, dailės ir aviomodelistų būreliai, į kuriuos gausiai stoja moksleiviai, norėdami pagilinti

savo žinias mėgiamose srityse. Tačiau gimnazijoje visiškai apieistas politilavinimasis tiek moksleivių, tiek mokytojų tarpe. Įdomu, kada gimnazijos vadovybė imsis reikiamų žygių politilavinimosi sustiprinimui.

Komjaunimo organizacija gimnazijoje silpna: tik 13 komjaunuolių ir tiek pat pionierių. Čia kiti dalinai mokytojai, kurie nepropaguoja moksleivių tarpe komjaunimo ir pionierių organizacijų.

Ateityje yra numatomi duoti karšti priešpriešai moksleiviams. Gimnazija vadovėliais aprūpinta visai gerai, tačiau rašomiosios medžiagos iš viso gauta ypač mažai.

Dėl apskrities Komunalinio Ūkio skyriaus apsidūmimo daugumos mokytojų neprūpinti butais ir tas blogai atsiliepa į pačių mokytojų eiga, nes mokytojai priversti vaikščioti net po kelis kilometrus.

Ateityje numatoma Kupiškėje įsteigti dar vieng gimnaziją.

ITALIJOJE EINA DIDELĖS KOVOS

Pamatinųjų Francūzijos Industrijų Darbininkai Streikuoja, Smugis Ramadierui

PARYŽIUS, lap. 19.—Daugiau 250,000 streikuoja pamatinės Francūzijos industrijose—angliakasylose, laivų, automobilių ir metalo įmonėse.

Premiero Ramadieris valdžia susilpninta. Nepavykus Paul Reynaudui sudaryti ministeriją, Ramadieras kreipėsi prie seno socialisto Leon Blum, kuris perorganizuotų ministrų kabinetą, kad susilpnint jį.

Socialistų Partijos sekretorius Guy Mollet skelbia, jog Blumas tuojau imsis sudaryti naują ministrų kabinetą.

(Blumas buvo valdžios galva kai Ispanijoj ėjo civilis karas. Jis atsisakė gelbėti Ispanijos respublikiečius. Jo valdžia pagaliau nuvertė reakciniai elementai.)

Ar Blumui pavyks streikus sulaukyti, kol kas nežinia. Jei jis sudarys panašią ministeriją kaip dabar yra, ar desinesnė, vargiai ji ilgai laikysis.

ROMA, lap. 19.—Mintos žmonių norėjo pasimti trijų miestų valdymą Opulija srityje. Policija ir kariuomenė tačiau nesiprileido to.

Cartoje tūkstančiai demonstrantų net 9 valandą grumėsi su policija. Policija norėjo išvairuoti demonstrantus. Du žmonės užmušti ir 10 sužeisti. Užmuštieji ir 8 sužeistieji yra civiliai, tik du policistai sužeisti.

Carato yra miestas su 45,000 gyventojų, pietinėj Italijos daly. Nutrauktas visokis susisiekimasis su Roma, tik radiju dar galima susisiekti.

(Kai šioi pietinėj Italijos daly daugiau vyravo reakcinis elementas, bet ir ten matyti kovos padidėjo.)

35 Žmonės Žuvo Kilus Gaisru

CHRISTCHURCH, N. Z.—Kilus gaisrai departamentinėj krautuvėj 45 asmenys sudegė ir 14 dingo, nežinia kas su jais atsitiko.

Gaisras krautuvėje kilo ir smarkiai išsiplėtėjo kada joje buvo pilna žmonių.

Gaisras Fordo Name

DETROIT, Mich.—Fordo administraciniame name kilus gaisrai padaryta nemažai nuostolių.

CIO Svarstys Prezidento Pasiūlymą

PITTSBURGH, Pa.—CIO prezidentas Murray ir vice-prezidentas laikys konferenciją Washingtono apsarvstynei ar palaikyti prezidento Trumano pasiūlymus Kongresui kainų kontrolės.

Nepriims Trumano Siūlymo Šioj Sesijoj

WASHINGTONAS, lap. 19.—Kongreso įvairios komisijos padė į savo statčius prezidento Trumano pasiūlymų kainų kontrolės ir gali iškelti tik reguliarij sesijoj.

Kas dėl siūlymo paskirti \$597 milijonus dolerių Europai gelbėti, tai yra autorizavimo klausimas ir tam vargiai bus pasipriešino. Administracija ir pati viena būtų galėjusi tai daryti. Republikonų šūlai sako pagaminsavo siūlymą nuo infliacijos gelbėti.

Amerikos Kariai Puls Graikus Partizanus

Griswold Grįštas, Nesutaike su Ambasadorium

ATENAI, lap. 19.—Premiero pavadotojus Tsaldaris skelbia, jog sudaryta amerikiečių-graikų bendras štabas puolimui Graikijos partizanų.

(Tarp darant Amerika kišis į Graikijos vidujinius reikalus.)

Dwight Griswold, Amerikos militarinės misijos viršininkas, grįštas į Washingtoną. Jisai nesutinka su Amerikos ambasadorium Lincoln McVeagh. Veikniausia jis negrįš Graikijon.

Graikų dariniai sako, kad partizanai pradėjo smarkiau veikti keliose vietose.

Tik Penktadalį Britai Numušė Nacių Orlaivius

WASHINGTONAS.—Fotografiniai dokumentai rodo, kad tik 20% nacių orlaivių, atakavusių Angliją, nušauti britų kautynių orlaiviu. Kiti 80% naikino Angliją.

Banditai Paspruko Su \$200,000

DARTMOUTH, Mass.—Trys maskuoti banditai užpuolė buvusį Damon Runyon žmogą ir pasigrobė \$200,000 vertės gražnų paspruko.

Jinai dabar išteikėjusi už turtingo R. N. Coffin, kurio namą banditai užpuolė ir pasigrobė tas gražnas.

Dideliam Susiremiame Filipinuose 27 Užmušti

MANILA, lap. 19.—Filipinų armijos su ginkluotais valstiečiais (Hukbalahap'ais) susiremiame 27 žmonės užmušti ir penki sužeisti. Susiremimas įvyko Nueva Ecija, Luzon provincijoje. Mūšiai dar tebeina.

Valstiečiai nepatenkinti, kad Roxaso valdžia atima iš jų žemes, kurias jie kovodami partizanais pasifėmė nuo japonų. Roxas palaikė Japoniją laike karo.

Baigė Transporto Streiką

VANCOUVER, B. C., Canada.—Viets transporto darbininkai baigė streiką, gaudami algų pakėlimą. Streiką vedė ADF unionija.

Čiangas Grasina "Kitais Būdais" Gelbėsi

NANKING, lap. 19.—Paskelbus, kad Amerikos valdžia duos kinams dar \$500,000,000, gen. Čiang Kai-šekas pareiškė: "Jei tai viskas kiek mes gausime, mes susirasime kitus būdus gelbėjimo savęs."

Kiek laiko atgal Kinijos viceprezidentas prasitarė, kad Amerikai nepaisant Kinijos, kinams teks pakrypti prie Tarybų Sąjungos.

Didelis Orlaivis Nukrito

WILMINGTON, Del.—Dar vienas "Constellation" orlaivis nukrito prie New Castle airporto. Penki žmonės užmušti.

Britanija Nesidės į Anti-Sovietinį Bloką

NEW YORK, lap. 19.—Konni Zilliacus, kairiųjų darbičių vadas Britanijos parlamente čia kalbėdamas pareiškė, jog Britanija nesidės prie bloko prieš Tarybų Sąjungą, kurį pradėjo organizuoti gen. de Gaulle, Francūzijos reakcininkų ir fašistinio elemento vadas.

Zilliacus taipgi sakė, "griežta politika" prieš Tarybų Sąjungą paneigia Jungtinių Tautų čarterį.

Graikijos ir Kinijos reakcinijų valdžijų rėmimą jis skaito evokvijom Amerikos žmonių pinigų reikainims tikslams. Tos valdžios vistiek nebus išgelbėtos ilgam.

VILNIS

Lithuanian People's Daily

Published daily except Sunday and on every Friday together with the regular edition is included an English Section, by the Workers Publishing Association, Inc. Subscription rates in United States one year \$7.00, six months \$4.75, Chicago \$9.00, six months \$4.75; Canada \$8.00, six months \$4.25, foreign countries 9.00, six months \$4.75. Subscription rates for the Friday edition, including the English Section, in Chicago one year \$3.00, six months \$1.75; outside of Chicago one year \$2.50, six months \$1.50.

Advertising rates on application. 3116 South Halsted St., Chicago 8, Ill. Phone VICTORY 7325-7326

Entered as second class matter September 28, 1928, at Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879

Nenori Susitaikyti

Valstybės Sekretoriaus Marshall kalba Chicagoj, užvakar, verčia manyti, užsienio ministrų konferencija, kuri prasidės Londone, šio mėnesio 25, neduos gerų rezultatų.

Marshallas savo kalboj atakavo Tarybų Sąjungą. Jis sakė, kad joje vedama prieš Ameriką propaganda, užmiršdamas tai, kad Amerikoj šimteriopai daugiau vedama propagandos prieš Tarybų Sąjungą. Čia jų sugužėjo net ir tūli buvę ašies talkininkai ir veda propagandą prieš TSRS. Čia propagandą veda ne vien laikraščiai ir atbėgėliai iš Europos, bet patys Kongreso nariai ir aukšti valdžios pareigūnai.

Jis pripažino, kad Amerikos ir TSRS nacionaliai interesai nekonifliktuoja, bet yra kitos priežastys. Kokios jos?

Amerika remia visus TSRS priešus, net ir fašistinius režimus kaip buvęs Tsaldario, dabar Sophoulis, Graikijoje. Vokietijoj norima pastatyti ant kojų industrialistus, junkerius, kurie bėgė 25 metų du kartus sukūrė karą Europoj. Ir tas daroma pastangose silpninti Tarybų Sąjungą.

Taigi, Amerikos žmonių reikalai nekonifliktuoja su Tarybų Sąjungos reikalais, bet Amerikos stambaus kapitalo interesai, jo baimė dėl kapitalizmo likimo, nustatė mūsų valdžią prieš TSRS.

Užsienio ministrų pavaduotojų konferencijoj, kuri stengiasi paruošti pagrindinių ministrų konferencijai, jau buvo susitarta keletu klausimų, sutikta ir dėl procedūros, bet staiga Amerikos atstovas Murphy pareiškia, kad priimtos dvi dienotvarkės ministrų konferencijai. Viena yra TSRS, kita Amerikos, Britanijos ir Francijos. Atrodo, kad susitarus dėl procedūros kas nors Amerikos atstovui pasakė, kad tai negerai.

Tas irgi rodo, kad nenorima susitarimo užsienio ministrų konferencijoj. Nežiūrint, kad mūsų užsienio politika nevyksta, matyti norima ji tęsti toliau.

Taikos perspektyva yra prasti.

Kinijoj Neveikia

Marshallo planas gelbėti reikines valdžias Kinijoj matyti neveikia. Kinijos doleris jau nukrito iki šiol nebuvusios žemumos—204,000 kiniskų dolerių už vieną amerikonišką.

Infliacija taigi siekia čukurą. Kinijos finansai susmuko.

Civiliamė kare Čiang valdžiai irgi nesiseka. Ji kartus nuo karto paskelbia "laimėjimus", bet niekas tam netiki, nes po kiek laiko frontas pasilieka tas pats, arba laudies armija pasirodo jau toliau kaip buvo.

Graikijoj kol kas pasirodo tas pats. Veikiausia tas pats su Ramadiero, De Gasperi ir Austrijos valdžiomis, kuriomis Washingtonas dabar labiausia susirūpinęs.

Intervencija Be Kaukės

Atstovų buvo užsienio reikalų komisijos narys John D. Lodge (R. Conn.) štai ką pareiškė:

"Mes turime apginti Vakarų Europos šalis ne tik nuo išaukštinės agresijos, bet ir nuo vidujinių jėgų."

Isidėmėkite į tuos žodžius: "apginti nuo vidujinių jėgų." Amerikos Kongreso užsienio reikalų komisijos narys atvirai ir be drovėjimės sako, kad mes turim ginti Europos tautas nuo jų "vidujinių jėgų", kas reiškia, nuo jų pačių!

Atviresnio prisipažinimo, kad mūsų užsienio politikos vadovai galvoja intervencijos gairėmis, negali būti. Bet jiems atrodo, kad jie turi paties dievo duotą įgalinimą maišytis į kitų tautų reikalus, "ginti jas nuo vidujinių jėgų", ir tuo pačiu laiku dar kaltinti kitus agresijoje!

Tiesa, republikonas Lodge padarė "koncesiją": girdi, tam nebūtinai reikia siūti karius, bet "yra kitų būdų". Tie "kiti būdai" tokių Lodge'jų, Dullesų ir jiems panašių galvosenoje reiškia doleriai.

Bet kaip, jei tie "kiti būdai" neveiks? Kaip, jei doleriai neatliks savo užduoties? Atsakyamas aiškus. Lodge nori bandyti kitus būdus, bet jis nė valandėlei neabejojęs ir apie karių siuntimą Vakarų Europos tautų apgynimui nuo jų vidujinių jėgų, nuo savęs.

Netikri Draugai

Negrų Nacionalės Tarybos delegacija atvyko į Washingtoną, kur ant Kapitoliaus laiptų atliko mitingą ir religines pamaldas, prieš įteikiant republikonų vadui Martinui peticiją, kurioj reikalauja įvesti antilinėinį įstatymą, pagal kurio nusikaltėliai būtų baudžiami mirties bausme.

Martinas, republikonas iš Mass. ir atstovų buto spykeris, priėmė peticiją su milijonais parašų ir žadėjo "tuojautinį veiksmą".

Linčiai yra Amerikos tautinė gėda. Prieš linčius ir linčinukų išteisinimus nuosirdžiausiai per ilgų metų eilę kovojo pažangiečiai su komunistais priekyje. Tą gerai žino negrai. Žinoma, negrai ir pažangiečiai savo reikalavimus turi statyti, kur tik galima. Tie negrai vadai, kurie demonstratyviai kreipiasi į reaktinius republikonus, daro klaidą ir pasitarnauja reakcijai.

Tiesa, kad kadaise republikonai buvo pažangi jėga, kuri kovojo prieš negrų vergiją. Bet tie laikai seniai praėjo. Dabartiniai reaktiniai republikonai su Hooveriu ir Vandenbergu priekyje yra taip toli nuo Lincolnio tradicijų, kaip švieta nuo tamsos.

Visgi, jie hipokritiškai naudojasi faktu, kad nemažai negrų dar tiki, jog demokratija yra vergijos partija, republikonai laisvintojai. Roosevelt lo laikais negrai pajuto, kad pažangnesi naujadalybiniai demokratai yra jų draugai, nors jie toje pačioje partijoje pietuose mato tokius kaip Rankinas.

Dabar, kuomet demokratų partijos vadovybė vėl reaktininkų rankose didumoje šalies dalių, republikonai reaktininkai vėl naudoja seną taktiką, bandant prisivilioti negrus remiantis ant Lincolnio tradicijos. Vienintelis tikras negrų sąjungininkas yra pažangusis judėjimas.

Abiejų Politikauja

Tūli politiniai stebėtojai Washingtono tvirtina, kad prezidento Trumano siūlymas kainų kontrolę grąžinti, nepraeis. Republikonų vadai senatorius Taftas ir kongresmanas Halleck planuoja savo kokią tai planą infliacijai sulaukyti.

Sakoma, Trumanas ne kiek ir paiso, kad jo siūlymai praeitų. Jei Kongresas atmes tai, Trumanas turės gerą punktą būsimose rinkimuose. Infliacija skaudžiai palies Amerikos žmones. Demokratai galės atakuoti republikonus.

Jei Kongresas priimtų pasiūlymus ir vis tiek tai neveiktų, tuomet būtų prasciausia demokratams būsimuose rinkimuose.

Taigi, republikonų ir demokratų tūzai politikauja. Žmonės čia nesvarbu. Dabroma pasiūlymai ne tam, kad palengvinti žmonėms, bet kad palengvinti politikiečiams laimėti būsimus prezidentinius rinkimus. Suprantama kiek žmonių nepasitenkinimas gali kludyti laimėjimus, tiek norima tas nepasitenkinimas mažinti, bet tai ne dėl žmonių gerovės, o savais sumetimais.

Norint valdžios, kuri žmonių reikalus statytų pirmo vietoj, reikės jos ieškoti ne demokratų ir ne republikonų partijose, o iš lauko jų.

Apžvalga

BRITU DARBIETIS APIE JAV PADETĮ

D. N. Pritt, Britanijos parlamento narys ir darbietis, yra gerai žinomas visoje šalyje ten. Lankydamsis dabar Amerikoje, Pritt davė labai įdomų interviu "Daily Worker" korespondentui.

Keli metai atgal Pritt buvo pašalintas iš Darbo Partijos, nes dešimiesi vadams nepatiko jo simpatijos Tarybų Sąjungai. Jis tada tapo Britanijos-TSRS draugingumo sąjungos pirminku, kurį postą užima iki šios dienos. Metai po Pritto pašalinimo vyko rinkimai į parlamentą, ir Pritt gavo 8 kartus daugiau balsų negu pirma. Reiškia, pašalinimas jo prestyžį darbininkuose dar padidino. Partijos vadovybė tada nutarė jį vėl priimti, ir jis yra Darbo Partijos nariu iki šios dienos.

Pritt taipgi yra Britanijos Civilių Laisvių Sąjungos pirminkas.

Kalbėdamas apie civilies laisves Amerikoje ir Britanijoje Pritt sakė:

"Amerikos darbininkai vienu atžvilgiu šio reikalu randasi geresnėje padėtyje už Britanijos. Jūsų priešas čia atvirai, jūs jį galite pilnumo matyti. Kuomet žmogus eina prieš jus su baslia, jis yra pavojingas, bet jūs jį matote ateinant. Pas mus civilių laisvių priešai ateina nematomi žingsniais. Jie tuomi pavojingi.

Kaip paaiškė iš Pritto interviu, dešimieji darbiečiai praveda Britanijoje panašų valstybinį pareigūnų ir samdinių "valymą", kaip pas mus po Trumano "lojalumo" įsakymu. Skirtumas tame, kad Britanijoj oficialiai tas neskelbiama ir kad tyrinėjimas bei pašalinimai pravedami neprisipažįstant, kad tai daroma.

Pritt pasakojo, kad tyrinėjimui vadovauja ne valdžios organai ir ne kuris samdomas biuras, bet armijos MI (Military Intelligence) skyrius, kuris veikia taip slaptai, kad pats nepripažįsta savo egzistavimą. To skyriaus karininkai tikrina visų valdžios samdinių atsinešimą į valdžią, ir kiekvienas, kuris parodo kokį nors priešingumą Attlee-Bevino linijai, yra šalinamas.

Nors tūkstanečiai buvo pašalinti per paskutinius kelis mėnesius, bet valdžia sako, kad tokio dalyko kaip siojimo visi nėra. Dažnai, kuomet ateistas valdžios pareigūnas klausia, kodėl jis atleidžiamas iš tarnybos, jis gauna atsakymą: "Dėl blogo rankraščio..."

Pritt sakė, kad dažnai MI siūlo pašalinti ne tik kairesnius darbiečius arba komunistams artimus, bet ir vidutinius darbiečius, jeigu jie prasarita prieš dabartinę valdžią vienu ar kitu klausimu. Dažnai departamentų viršininkai norėtų priešintis MI "patarimui", bet valdžia nustaityta, kad kai MI siūlo pašalinti, tas jau savo vietoje negali likti.

NESIDUOKITE PABĖGĖLIAMS APGAULIOTI

Anna Morkūnas, iš Belleville, Ill., prisuntė mums vieno pabėgėlio laiška, rašytą jai iš Vokietijos ir prašo paskelbti jo prašymą "Vilnyje". Jis rašo:

"Gerb. Ponia, rašau Jums keletą žodžių, nors aš Jus nepažįstu ir net nežinau ar šis laiškas Jus pasieks."

Jis sako, jos antrašą gavęs iš Lietuvos. Jis prašo kitų žmonių antrašų ir sako:

"Ir jeigu Jums įdomu parašykite man, galėsiu Jums plačiau parašyti apie save ir apie kitus."

Tokių laišku, reikalaujančių antrašų, mes neskelbiame ir patariame gavusiems tokius laiškus mesti į gurba, nekrepdijant j juos dėmesio. Dėlko?

Štai dėlko:

Lietuvos pabėgėliai Vokietijoj veda platų raketą kaulydami iš Amerikos lietuvių aukas. Paremti tam mes imame davinis iš pačių pabėgėlių. Šiuo tarpu pacituosime vieno pabėgėlio raštą, tipusį SLA organe "Tėvynė", lapkričio 14.

Sis pabėgėlis, pasirašęs Vytautu, štai ką sako:

"Senai yra žinoma, kad gyvenant normaliose sąlygose atsiranda žmonių, kurie ne tik prie jų prisitaiko, bet dargi sugeba iš jų turėti naudos, gal būt nedidelės, gal būt ne taip dažnai, bet vis tik naudos įgytos nesėviuri būdu."

Gavę senų drabužių daugelis tų pabėgėlių nedėkoja, bet "juokdamiesi sako":

"Neduokite mums senų rūbų, bet duokite mums kuo daugiau pinigų adresu ir mes turėsime kai ką geresnio! Ir tuomet prasidėjo šlykštus mūsų tolimų geradarų išnaudojimas. Pasipylė vienu šabloru keliems ar net keliolikai amerikiečių rašyti laiška, kuriuose po veidmainingos padėkos priedanga buvo kaulijama naujų dovanų, naujų aukų ir tai jau aiškiai nurodant prašomą daiktą. Labai greit pasirodė, kad mūsų užjūrių tautiečiai tokiems prašytojams visiškai tikėjo ir jau jiems betarpiai siuntė naujus rūbus, naują avalinę, dolerius ir nuosirdžius laiškus, su klausimu, ar dar ko nors nereikia. Šiandien stovyklose galima rasti žmonių, kurie Amerikoje niekad neturėjo nei giminių, nei pažįstamų, bet siuntinius arba laiškus su pinigais iš ten gauna nuolat ir iš daugelio įvairių asmenų. Savaimė suprantame, kad šitokios rūšies vieno sukčiaus pasisekimas paskatino panašiai pasielgti ir dar kelis menkos sąžinės žmones, nes tai buvo lengva: užteko tik parašyti, kad esi ligoninis, invalidas, didelis šeimos tėvas ar ką nors pa-

našaus ir gėrybės plaukė kaip iš gausybės rago."

Toliaus Vytautas įspėja: "Visi Amerikos lietuviai, kurie šelpia ne savo gimines ir ne savo senus pažįstamus, turėtų atsiminti, kad nesąžiningi žmoniai yra visur ir kad jų nuolat daugiau atsiranda ir pabėgėlių tarpe."

Daugelis tų pabėgėlių Lietuvoje buvo nacių bernai. Jie teriojo fašizmo priešus.

Naciai taipgi išleido iš Lietuvos kalėjimų daug piktadarių. Visi tie elementai subėgo Vokietijon. O Vytautas pastebi, kad ir buvusių teisingsis daugelis pagedo ir apgaulioja kitus.

Štai daugiau jo pavyzdžiū:

"Man yra žinomi atsitikimai, kada pavieniai kombinatorių sugalvoja amerikiečių per BALF jiems atsistų rūbų 'špirkimu' reikala, kad tuo pagrindu išvilioti iš amerikiečių ir-dolerių kortavimu bei deginei. Aš pažįstu vieną sveiką vyrą, kuris rašinėja nepažįstamiems Amerikoje graudžius laiškus, prašinėdamas 'porą doleriukų sveikatai pataisyti.' Viena šeima, kuri mokėjusi įvairioms priemonėms įsigyti svetimųjų malonės ir todėl išimties būdu gaunanti atlyginimą visiems savo nariams, veda patį 'susirašinėjimą' su nepažįstamais geradarais, kurie prisistūcia jai įvairiausių rūbų, pinigų ir net brangias kailines apykalas 'poniai'. Ar ir tie žmonės žino, kad ta šeima vienintelė iš 600 tos stovyklos gyventojų turi privilegiją gauti atlyginimą tik už jos nariams sugalvotas tariamas pareigas, kad ji vienintelė turi dar ir kitų neviešų privilegijų."

Štai dėlko:

Lietuvos pabėgėliai Vokietijoj veda platų raketą kaulydami iš Amerikos lietuvių aukas. Paremti tam mes imame davinis iš pačių pabėgėlių. Šiuo tarpu pacituosime vieno pabėgėlio raštą, tipusį SLA organe "Tėvynė", lapkričio 14.

Sis pabėgėlis, pasirašęs Vytautu, štai ką sako:

"Senai yra žinoma, kad gyvenant normaliose sąlygose atsiranda žmonių, kurie ne tik prie jų prisitaiko, bet dargi sugeba iš jų turėti naudos, gal būt nedidelės, gal būt ne taip dažnai, bet vis tik naudos įgytos nesėviuri būdu."

Gavę senų drabužių daugelis tų pabėgėlių nedėkoja, bet "juokdamiesi sako":

"Neduokite mums senų rūbų, bet duokite mums kuo daugiau pinigų adresu ir mes turėsime kai ką geresnio! Ir tuomet prasidėjo šlykštus mūsų tolimų geradarų išnaudojimas. Pasipylė vienu šabloru keliems ar net keliolikai amerikiečių rašyti laiška, kuriuose po veidmainingos padėkos priedanga buvo kaulijama naujų dovanų, naujų aukų ir tai jau aiškiai nurodant prašomą daiktą. Labai greit pasirodė, kad mūsų užjūrių tautiečiai tokiems prašytojams visiškai tikėjo ir jau jiems betarpiai siuntė naujus rūbus, naują avalinę, dolerius ir nuosirdžius laiškus, su klausimu, ar dar ko nors nereikia. Šiandien stovyklose galima rasti žmonių, kurie Amerikoje niekad neturėjo nei giminių, nei pažįstamų, bet siuntinius arba laiškus su pinigais iš ten gauna nuolat ir iš daugelio įvairių asmenų. Savaimė suprantame, kad šitokios rūšies vieno sukčiaus pasisekimas paskatino panašiai pasielgti ir dar kelis menkos sąžinės žmones, nes tai buvo lengva: užteko tik parašyti, kad esi ligoninis, invalidas, didelis šeimos tėvas ar ką nors pa-

ju, o gaunamus rūbus turbūt jau senai parduoda ir senų rūbų krautuve? Tokių pavyzdžių galima rasti jau nemažai ir jų bus dar daugiau, nes jie pasirodė 'naudingi bizniui'."

Atrodo, kad taip apgaulioja Amerikos lietuvius ne vienas kitas, bet labai daug jų. Vytautas štai kaip apie tai kalba, kaip ir teisinasi:

"Visa tai nemalonūs reiškiniai, kurie tačiau neišvengiamai turi atsirasti, kai žmonės jau po metaų išgyveno be aiškaus rytojaus, be galimybės pradėti savistoviai gyventi ir yra pratimiai naudotis netikėtomis progomis tai dienai, tam kartui. Nemanau, kad yra naudinga visa tai slepti, nes pagaliau yra daug silpnųjų žmonių, kuriuos nenormalus gyvenimas nuveda į nenormalų kelią. Kol pabėgėliai bus laikomi Europoje esamoje padėtyje, daug iš jų nu eis tuo keliu pertoli ir jau niekad iš jo nepajėgs sugrįžti."

Visi pabėgėliai, kurie negrįžo Lietuvoje, kurie pasilikę Vokietijoj, jau per du metus ten gyvena. Sulgy Vytauto, tas "nenormalus gyvenimas" nuvedė juos į "nenormalų kelią."

Sutelkimas Jiems amerikiečių antrašų reikėtų gelbėjimą jiems apgaulioti Amerikos lietuvius. Kaip Vytautas rašo, kai kurie jų gavę įvairių daiktų iš Amerikos parduoda tai į senų daiktų krautuves ir pelnosi iš to.

Rašinėjimas nepažįstamiems šiuo tarpu labai paplitęs. Daugelis amerikiečių gauna tokius laiškus. Mes neturime jiems gelbėti apgaulioti kitus. Mes dėlto nededame jų atsiskaukimų.

Štai dėlko:

Lietuvos pabėgėliai Vokietijoj veda platų raketą kaulydami iš Amerikos lietuvių aukas. Paremti tam mes imame davinis iš pačių pabėgėlių. Šiuo tarpu pacituosime vieno pabėgėlio raštą, tipusį SLA organe "Tėvynė", lapkričio 14.

Sis pabėgėlis, pasirašęs Vytautu, štai ką sako:

"Senai yra žinoma, kad gyvenant normaliose sąlygose atsiranda žmonių, kurie ne tik prie jų prisitaiko, bet dargi sugeba iš jų turėti naudos, gal būt nedidelės, gal būt ne taip dažnai, bet vis tik naudos įgytos nesėviuri būdu."

Gavę senų drabužių daugelis tų pabėgėlių nedėkoja, bet "juokdamiesi sako":

"Neduokite mums senų rūbų, bet duokite mums kuo daugiau pinigų adresu ir mes turėsime kai ką geresnio! Ir tuomet prasidėjo šlykštus mūsų tolimų geradarų išnaudojimas. Pasipylė vienu šabloru keliems ar net keliolikai amerikiečių rašyti laiška, kuriuose po veidmainingos padėkos priedanga buvo kaulijama naujų dovanų, naujų aukų ir tai jau aiškiai nurodant prašomą daiktą. Labai greit pasirodė, kad mūsų užjūrių tautiečiai tokiems prašytojams visiškai tikėjo ir jau jiems betarpiai siuntė naujus rūbus, naują avalinę, dolerius ir nuosirdžius laiškus, su klausimu, ar dar ko nors nereikia. Šiandien stovyklose galima rasti žmonių, kurie Amerikoje niekad neturėjo nei giminių, nei pažįstamų, bet siuntinius arba laiškus su pinigais iš ten gauna nuolat ir iš daugelio įvairių asmenų. Savaimė suprantame, kad šitokios rūšies vieno sukčiaus pasisekimas paskatino panašiai pasielgti ir dar kelis menkos sąžinės žmones, nes tai buvo lengva: užteko tik parašyti, kad esi ligoninis, invalidas, didelis šeimos tėvas ar ką nors pa-

"VILNIES" TALKININKŲ PASEKMĖS

Visi vajininkai, kurie pradėjo darbą su vėjais pradžia, turi džiuginančias pasekmes. Jie jau gavo nemažai naujų skaitytų. Tas rodo, kad yra galimybių dar gauti naujų skaitytų, ypatingai didiesčiuose. Žinoma, kas dirba planingai, organizuotai, tas turi pasekmes.

Gavimas naujų skaitytų šiame vėjyje yra labai svarbus uždavinys kiekvieno susipratusio darbininko, ypatingai mūsų organizacijų veikėjų. Neuztenka vien tik išrinkti vajininkus ar vajininką, kad jis ar ji rinktųsi tuom taip dideliai svarbiu darbu. Visų veikėjų turi būti vyriausia užduotis gauti naują skaitytą "Vilnijai". Ypatingai, kada dabartiniu laiku reakcija leidžia savo nagus, kad susilpnint darbininkų judėjimą, tai mes, nuo vyriausio veikėjo iki ilimio skaitytų turime stoti į darbą, kad gavus skaitytų, kad

atmušus reakcijos puolimus.

Praėjusią Savaitę šie Gavę Naujų Skaitytų:

- K. B. Karosienė 4
- M. Janulienė, Detroit 3
- J. Skeberdytė, Beloit, Wis. 3
- K. Stukienė, Chicago 2
- V. Smalstienė, Detroit 2
- A. Bernotienė, Calif. 2
- P. Jančienė, Chicago 2
- Dočkienė-Stanevičienė, Cicero 2

Po vieną skaitytą gavo šie: K. Abekienė, J. Bagdona, J. Jokubka, J. Mažeika, M. Plečkaitienė, S. Sprindis, Kenosha, Wis.; A. Dauška, Grand Rapids, Mich.

Visi viršminėti talkininkai kas savaitę prisiduria naujų skaitytų. Kas būsite sekantis? "Vilnies" Administracija.

PIRMOSIOS LIETUVIŠKOSIOS KNYGOS TYRIMAS

K. KORSAKAS

Siemet sukanka keturi šimtai metų, kai pasirodė pirmoji knyga lietuvių kalba—“Catechismusa prasty Szadei.” Ši sukaiktis—svarbus kultūrinis įvykis lietuvių tautos gyvenime. Ji žymi apskritai lietuvių rašties pradžią, jos užuomazgą.

Pirmoji lietuviška knyga turi šiandien mums visokeriopos reikšmės, toli praškančios jos religinį pobūdį. Pirmiausia—ji yra svarbus naujų laikų epochos dokumentas, reikšmingas istorinis paminklas, galinąs mus daugeliu atvejų geriau pažinti XVI amžiaus lietuvių tautos gyvenimo visuomenės bei buities sąlygas ir dvasinius poreikius, atspindį kai kuriuos to meto socialinius, politinius ir religinius santykius, pasireiškusius reformacijos sraimdyje, pagimdžiusiam pirmąją lietuvišką knygą.

“Catechismusa prasty Szadei” yra seniausias ligi šiol žinomas lietuvių kalbos paminklas. Šioje knygoje lietuvių kalba pirmą kartą buvo išreikšta raštu, čia buvo padėtas pirmasis pagrindas lietuvių kalbos ortografijai, gramatikai ir sintaksėi, čia buvo išspausdintas pirmasis lietuvių kalbos elementorius. Pirmoji lietuviška knyga yra nepakeičiamas šaltinis lietuvių kalbai istorinei raidai pažinti, jos senovinėms fonetinėms, morfologinėms, etimologinėms lytims nustatyti.

Pirmoji lietuviška knyga slepia savyje ir lietuvių literatūros užuomazginus pradus—jos eilėdaras, poetikos, vertimo meno ankstyvuosius bandymus. Čia mes randame pirmąjį eilėraščių lietuvių kalba, pirmuosius eiliuotus vertimus, pirmuosius ritmikos ir rimavimo pavyzdžius, pirmuosius mėginimus panaudoti tropus, metaforas, palyginimus ir kitas stilistines menines išraiškos priemones.

Pirmoji lietuviška knyga, be to, dar turi svarbios reikšmės ir lietuvių folkloro, pedagogikos, teisės, poligrafijos meno požiūriu, duodama mūsų šių sričių tyrinėtojams pirmųjų faktų ir duomenų, daugeliu atvejų sudarydama jų studijoms pradžią ir išieties tašką.

Tuo būdu, “Catechismusa prasty Szadei,” būdamas pirmuoju lietuvių kalbos ir rašto paminklu, turi nepaaimamos vertės kaip istorinis, kalbinis, literatūrinis ir, apskritai, kultūrinis dokumentas. Visos tautos, paprastai, skiria ypatingo dėmesio savo pirmosios knygos, visokeriopaus jas vertindamos bei nagrinėdamos, smulkmeniškai tirsdamos kiekvieną jų detalę, didžiai jas brangindamos ar jomis didžiūdamosi. Ir supranta kodėl, nes knyga, kaip vaizdingai pasakė A. M. Gorkis, gal būt yra labiausiai sudingtas ir didžiausias stebėjimas iš visų stebū-

klų, sukurtų žmonijos savo kelyje į laimę ir būsimąją galybę.

Ir lietuvių tauta su dideliu susidomėjimu bei pagarbą žiūri į pirmąją savo knygą, pirmiausia matydama joje savo tautinės rašties pradžią.

Pirmoji lietuviška knyga yra jau nemažai tirta. Daugiausia ji nagrinėta kalbiniu požiūriu, tačiau ir šioje srityje dar tebėra daugelis neišaiškintų dalykų, neišspręstų problemų, neatliktų darbų, ypač jeigu jungti “Catechismusa prasty Szadei” kalbą su kitu Mažvydo raštų kalbos tyrinėjimais ir jeigu sieti lietuvių rašomosios ir šnekamosios kalbos plėtojimosi kelią su Lietuvos visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo raida.

Mūsų filologas dar tebe laukia: Mažvydo kalbos gramatikos, sintaksės ir žodyno paruošimas, Mažvydo kalbinės įtakos Vientui, Bretkūniui išaiškinimas, kalbinių svetimybų Mažvydo raštuose išskėlimas, galutinis Mažvydo kalbos ir “Catechismusa prasty Szadei” tarmės nustatymas, svetimų tekstų, kuriais naudodamasis Mažvydas ruošė savo raštus, atsekimas, be ko neįmanomas Mažvydo kalbos tyrimas, ir dar visa eilė smulkesnių filologinių bei tekstologinių problemų išsprendimas. Galima sakyti, kad Mažvydo raštų kalba dar tik tepradedama kaip reikiant tirti ir kad mūsų filologijos mokslą šioje srityje tebe laukia dideli darbai.

Tačiau pirmoji lietuviška knyga ligi šiol beveik visiškai nebuvo vertinta istoriniu, literatūriniu, folkloriniu požiūriu, nors jos turinyje galima rasti pakankamai elementų, vertintinų kaip tik šiuo atžvilgiu.

Ryšium su “Catechismusa prasty Szadei” 400 metų pasirodymo sukaktimi mūsų tarybiniai mokslininkai atkreipė ypatingą dėmesį į pirmosios lietuviškos knygos tyrimą šiais atžvilgiais. Trijuose LTSR Mokslų Akademijos institute—Lietuvių literatūros institute, Lietuvių kalbos institute ir Lietuvos istorijos institute—šiais jubiliejiniiais metais atliktas didelis pirmosios lietuviškosios knygos tyrimo darbas, pirmą kartą iškeliant visą eilę naujų mūsų senosios rašties problemų arba duodant naują jos faktų interpretaciją. Pirmosios lietuviškosios knygos turinio nagrinėjimas mūsų tarybinių mokslininkų buvo glaudžiai susietas su bendrąja epochos aplinkuma, pagrįstas socialinių ir ideologinių veiksnių, pagimdžiusių pirmąją lietuvišką knygą, analize. Tuo būdu buvo padarytas žymus žingsnis į priekį senosios lietuvių rašties tyrinėjimo srityje, lietuvių literatūros mokslo metodologijoje, pagrindžiant ją marksistinėmis pažiūromis.

New Yorko Broadway'aus teatru artistai pasirašo po protestu Kongreso neamerikoniam komitetui prieš bandymą atimti civilies teises judžių aktoriams ir rašytojams. Šie menininkai yra AFL unijos nariai. (Federated Pictures)

Atydesnis susidomėjimas pirmąją lietuvišką knygą parodė, kiek dar daug neišaiškintų klausimų ir problemų tebesupa tą seniausią lietuvių kalbos ir rašto paminklą. Kai kurie tų klausimų ir problemų, kaip pavyzdžiui, Mažvydo kilmės klausimas, pirmosios lietuviškos knygos kalba, tos knygos autoriaus klausimas ir kiti yra dar tokie ginčytini, kad jų nušvietimas galimas diametrališkai skirtingomis interpretacijomis, dažnai turinčiomis vienodo įtikinamumo, nežinot joms paremti pavartotų argumentų priešingumo. Tačiau jubiilejus proga atliktieji mūsų mokslininkų darbai jau padeda tvirtą pagrindą pirmąją lietuvišką knygą liečiančių problemų svarstyti, kurių vienioks ar kitoks galutinis išsprendimas, atrodo, bus pasiekiamas tik žymiai pagrindžiau ištyrus atitinkamus istorinius šaltinius bei archyvus.

Pirmąją lietuvišką knygą, ypač jos kalbą, ligi šiol daugiausia tyrinėjo svietiniai. Lietuvos buržuaziniai mokslininkai šiuo atžvilgiu beveik išimtinai tenkiasi svetimųjų nuomonių nekritiškų pakartojimų. Tikrai tarybinis lietuvių mokslas ir šioje srityje daro žymų žingsnį į priekį. Aukščiau minėtųjų trijų mūsų Mokslų Akademijos institute šios srities tyrimai, skelbiami jau spausdinamame leidinyje “Senoji lietuviška knyga,” bus pirmasis ir ligi šiol vienintelis darbas, kurį pačių lietuvių mokslininkų—literatū, istorikų, kalbinkų, pedagogų, folkloristų, menininkų, bibliografų—pastangomis bandoma kiek plačiau nagrinėti pirmąją lietuvišką knygą ir su ja susijusias senosios lietuvių rašties problemas. Tai yra ryškus įrodymas, kad tik tarybinė santvarka atskleidė ir lietuvių mokslininkams plačiausias galimybes visokeriopaip tirti ir teisingai įvertinti savo tautos kultūrinį palikimą, stant ant jo geriausiųjų tradicijų pagrindo naują kultūrą—tautinę savo forma ir socialistinę savo turinui.

Mūsų tarybiniai mokslininkai, duodami savo darbuose gausios medžiagos daugeriojai pirmosios lietuviškos knygos reikšmės išskirti, visiškai nesiekia

“Catechismusa prasty Szadei” turinio ir vaidmens idealizavimo, nesiekia ugdyti idealistinio pietizmo mūsų pirmosios knygos atžvilgiu, o vaduojasi objektyviu požiūriu į ją, kaip į tam tikros epochos apibrėžtą dokumentą, pasižymintį tai epochai būdingais bruožais ir kaip tik todėl svarbu lietuvių rašties istorijai.

Šiuo atžvilgiu mūsų tarybiniai mokslininkų darbai ir skiriasi nuo buržuazinių mokslininkų požiūriu, idealizavusių pirmosios lietuviškos knygos religinį turinį, vertinusių lietuvių rašties senosius paminklus be reikiamos istorinės perspektyvos bei kritikos, ir tuo būdu davusios iškreiptą neteisėgą mūsų senosios literatūros pradžios bei tolimesnės jos raidos vaizdą.

Lietuviškos knygos 400 metų sukakties proga atliktieji mūsų tarybinių mokslininkų darbai žymiai prisidė prie teisingo lietuvių senosios rašties palikimo nušvietimo ir prie jos išliekančių tradicijų, brangintinių ir socialinės kultūros požiūriu, išskėlimo—ir tuo būdu mūsų tarybinis mokslas bus atsiekęs dar vieną žymų laimėjimą.

Mirė Antanas Patcavage

COLLINSVILLE, 111. —Kadangi Antanas ir Marijona Patcavage augo ir daug metų gyveno Herrin, Ill., tad manau, kad ten gyvenantiems jų draugams bus pageidaujama žinoti, kad Antanas, kaip man prašė jo žmona Marijona, mirė rugpjūčio (August) 16 d., šių metų, virš tris metus išsikankinę angliakasio dusuliu (Asthma). Paliko liūdeti vieną sūnų Robertą 14 metų. Kitas sūnus Billy Jo žuvo praėjusiam kare tarnaudamas laivyne. Drauge su herriniškiais tariaime Marijona gilia užuojautą jos liūdesio valandoj.

Isabel Simokienė.

Lenkai Reikalauja Aūkso

VARSAVA. — Lenkijos valdžia reikalauja, kad jai būtų sugrąžinta 268,000 svarų aukso, kurį naciai pasigrobė Lenkijoje. Trivalstijinė aukso komisija, kuri posėdžiauja Bruselyje, Lenkiją ignoruoja. Tuo tarpu Italija jau gavo \$28,000,000.

J. Skeberdytė Maršrutuos po Pietų Illinois

J. Skeberdytė išvyko į kolonijas “Vilnies” reikalais. Ji sustos eilėje kolonijų. Prašome visų duoti kooperaciją, kur bus galima turėti susirinkimus pasitarimui. Kur nebus galima susirinkimų turėti, tai pagelbėti atlankyti tuos lietuvius, kurie dar neskaito “Vilnies”, kad užrašius jiems.

Sustos sekamose kolonijose:

- Lapkričio 20 d. Taylorville, Ill.
- Lapk. 21 d. Auburn, Pa-na ir Nokomis, Ill.
- Lapk. 22-23 East St. Louis, Ill.
- Lapk. 24 St. Louis, Mo.
- Lapk. 25 Collinsville, Ill.
- Lapk. 26 Benton, Ill.
- Lapk. 27 Buckner, Ill.
- Lapk. 28 Christopher, Ill.
- Lapk. 30 Zeigler, Ill.
- Lapk. 29 Royaltown, Ill.
- Gruodžio 1 West Frankfort, Ill.
- Gruod. 2 Johnston City, Ill.
- Gruod. 3 Herrin, Ill.
- Gruod. 4 Harrisburg, Ill.
- Gruod. 5 Terre Haute, Ind.
- Gruod. 6 Clinton, Ind.
- Gruod. 7 ir 8 Westville ir Georgetown.

Prašome jai padėti.

“Vilnies” Adm.

LDS 63 Kuopos Susirinkimas

BENLD, Ill. — Visi LDS 63 kuopos nariai įsitėmė, kad ateinantis susirinkimas, kuris įvyks gruodžio (Dec.) 7 d., bus metinis susirinkimas. Visi nariai kviečiami dalyvauti, nes bus daug svarbių tarimų. Taipgi bus renkama nauja valdyba ateinantiems metams.

Taipgi prašau, kad visi nariai užsimokėtų mokesčius už visus šiuos metus.

Susirinkimas bus toj pačioj vietoj, miesto salėj, 7 d. gruodžio, 2-trų val. po pietų. Sekr. U. Mickalitiėnė.

Išlikę Gyvi Nuo Laivo Nalimės Ant Mažos Saliukės BOSTON, Mass.—Apie 44 liek gyvais nuo sudužusio laivo Lankecearg, išsikėlė ant mažos saličiukės netoli Nova Scotia ir ueturi maisto. Pakraščio sargybos laivai skubina jiems pagalbą.

Sudieu Gelstanciam Miškui

Sudieu jau mes tarėm į gelstantį mišką, į krinantčius medžių lapus. Tiek daug čia vaizdų vakar pynėsi, tryškė, o šiandien?—jau mena kapus...

Pakirto šiaurys tą žaliuojančią girją, pakratė medžius šurpuliui, Mirtis jau aplakstė laukų žemeliją, nuodus jai įleido giliai.

Sudieu, laukų gėlės, margieji žiedeliai, ruduo nelabasis jau čia; Lūdėsit ar ne, jūs bejeigia medeliai, mes skubam nuo jūsų risčia.

Iš žaliojo miško mes grįžtam į miestą,—svetainėj mūsų dainos aidės. Mes jusime dvasią skausmais kiek paliestą, bet žinom—laikai pakitės!

St. Jasilionis.

Dauguma Veteranų Nori Bedarbio Mokesties

WASHINGTONAS, Lapkr. 18.—Daugiau kaip pusė Antrojo Pasaulinio Karo veteranų reikalauja bedarbio mokesnio, sako Veteranų Administracija. Reikalaujančių yra 450,000. Jiems jau sumokėta \$2,200,000,000. Daugelis taipgi reikalauja bizniamis ir žemės karius paskolų.

Atšaukia Kariuomenę Iš Grinlandijos

KOPENHAGENAS, lap. 18.—Eske Brun, užsienio ministerijos pariginis pareiškė, jog Amerikos kariuomenė ištraukama iš Grinlandijos bazių Angimansliuke.

Danijos valdžia jau geras laikas reikalauja to ištraukimo. Bazės duota karo laikui, kad naciai į Grinlandiją nesusikraustytų.

Suomija ir Tarybų Sąjunga

HELSINKI, Lapkr. 17.—I sienėje paskydydas gandams, kad Suomija padarė su Tarybų Sąjunga apsigynimo paktą, Suomijos premieras Pekkala pareiškė, kad Maskvon jis buvo nuykęs prekybinės sutarties reikalui. Apie apsigynimo paktą nesitarta.

Atsteigia Telefonas

PRAGA, Čekoslovakija pagaliau telefonu susisiekė su 34 šalimis, nevien Europoj, bet ir Amerikoj ir Pietų Amerikoj.

Kaltinamas Užsmaugime Merginos

MASON CITY, Ia.—Charles ven Helst, 18 metų, sumintas ir kaltinamas pasnuogume Arlene Mott 16 metų, kuri laukėsi kūdikio. Ji buvo jo mergina.

ATYDOS!

MES JAU TURIME TIEK ALAUS KIEK TIK JUS NORESITE

Užsisakykite Alu ir Root Beer'ą dėl savo **Parių, Pirknių, Vestuvių ir Bankietų**

Atsakomiojoje Senoje Firmoje Saldytuvus ir Vėlinius Rūles Šinkavime Italuis, Prikaitytus 1/4-1/2 ir pilnai statinė—Dėžėse Alu ir Puszonlinėse Bankose.

Pabandykite McAvoy's Root Beer'ą—The Pride of Chicago" 1/4-1/2 statinė; taipgi ketvirtadalis ir pusės galiono butelis dėžėse.

McAVOY BROS., Distributors

VISOKIO AUKSTOS RŪSIES ALAUS
5941 SOUTH DAMEN AVENUE

Telefona: PROspect 3254; REPublic 4582; REP 7390
Uždara Trečiadieniais, Sekmadieniais ir Švenčiamis

WALTER (Babe) McAVOY
ir LEO McAVOY

VILNIES KALENDORIUS 1948 METAM

Kalendorius jau spausdinamas ir greitai bus gatavas. “Vilnies” Kalendorius bus įdomus. Jame telpa daug informacijų, eilėraščių, apysakų ir politinių straipsnių.

Tad kuopos ir pavieniai siųskite užsakymus platiniui. Visiems platintojams duodame 20%.

Kaina 50c.

Vilnies Administracija

3116 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Kuomet apie 2,000 fran-
cūzų policininkų, „gvardie-
čių ir karių apsupo Beaura-
gard repatriacijos stovyklą
netoli Paryžiaus, juos lydė-
jo tankai, kulkosvaidžiai ir
net minosvaidžiai. Šalmuoti
ir su jankiškais karabinais
ant pečių Ramadiero val-
džios pasiūti kariai ir poli-
cininkai ėjo kaip į tikrą
mūšį.

Kelios valandos po to de-
šinioji ir socialistų spauda
Paryžiuje suško, kad sto-
vykloje buvo rasti ginklų
arsenalai, kad stovykloje
radosi neregistruoti asme-
nys.

Ir kuomet žinia pasiekė
kitą pusę Atlanto vanden-
yno, geltonojoje spaudoje
ji pražudo dar didesnius an-
galvius negu Paryžiaus gel-
tonlapiuose.

Kas tikruomet vyko sto-
vykloje Beaugard, kurios
vardas reiškia „gražus vaiz-
das“? Kokie buvo tie rasti
„arsenalai“?

Jau palikdami nuosalyje
kairią spaudą, žiūrėkime ką
apie atsitikimą rašo Pary-
žiaus dienraštis „Combat“,
leidžiamas rezistencinio ju-
dėjimo dalyvių grupės, ku-
ri nėra nei kairi, nei dešini.

„Combat“ koresponden-
tas patvirtina, kad policija
rado apie tušias kulkosvai-
džius. Bet kokie jie buvo?
Ir atsakyme, kurį užlyėjo
visa geltonoji spauda, šuo ir
yra užkastas.

Tie kulkosvaidžiai buvo
surūdiję seni gelžgaliiai, su
trukstančiomis dalimis, pu-
siau išardyti, kurie visai ne-
pasiekė gulėjo keliose se-
nose dėžėse kur nors sandė-
liname barake!

Tokių ginklų Francū-
zijoje galima rasti paprastose
kaimų dūktuose, senuose
fabrikuose ir net miestų
kiemuose. Jie niekam netė-
kė, jie buvo palikti vokiečių
arba rezistencinio judėjimo
kovotojų, ir niekas jų ne-
paiso. Aišku, kad tarybinės
repatriacinės stovyklos va-
dams nei galvon neatėjo,
kad jeigu kur nors barake
guli keli seni surūdiję kul-
kosvaidžiai, juos kada nors
kaitins arsenalo turėjime.

Aišku, kad jeigu kas nors
stovykloje tikrai būtų bu-
vęs suinteresuotas arsenalo
sudaryme, jie galėjo turėti
gerus veikiančius ginklus, ir
būtų juos paslėpę.

Panašiai kaip apie „arse-
nalą“ žinia apie „neregis-
truotus asmenis“ iš pavir-
šiaus skamba labai drama-
tiškai ir stipriai. Bet kuomet
detalės iškeliamos, ir pa-
matome, kad visas daly-

kas yra fabrikuotas išpūs-
tas burbulas.

Tie keturi asmenys buvo
viena moteris ir trys mažu-
čiai jų vaikai, vieno parei-
gūno šeima, kurią stovykla
nespėjo, ar dėl adminis-
tracinių neapsižiūrėjimų pa-
miršo, registruoti.

Nejaugi ta moteris buvo
toks pavojingas asmuo? Ne-
jaugi, jei prileisime, kad bu-
vo tokis, ji būtų atsivežusi
tris savo vaikučius? O gal
tie vaikučiai buvo tie „pa-
vojingieji agentai“, dėl ku-
rių apsupimo reikėjo 2,000
šalmuotų ir iki dantų gin-
kuotų vyrų?

Beaugard stovyklos at-
sitikimas, kaip tai teisingai
pažymi „L'Humanite“, buvo
tik tikslī provokacija, sie-
kianti paastrinti santykius
tarp Tarybų Sąjungos ir
Francūzijos. Joje nevyko
nieko daugiau, kaip regula-
ris taikingas TSRS piliečių
repatriavimas namo, tų pi-
liečių, kuriuos vokiečiai bu-
vo išvežę priverstinėmis
darbams, arba, kurie kaip
nors kitaip pateko Vakary
Europon.

Tūkstančiai Tarybų Są-
jungos piliečių, pabėgę iš
priverstinų nacių darbo vien-
etų Francūzijoje, heroiš-
kai kartu su francūzais ko-
vojo partizanų-Maquis eile-
se. Tą netolimą praeitį dar
gerai atmena visa Francūzi-
ja. Ir štai dabar reakcinė iš
svetur dirgijama Francū-
zijos valdžia taip atsimoka
tiems, kurie tiek prisidėjo
prie Francūzijos išlaisvini-
mo. Taip, gyvenimas turi
savo ironiškas puses...

North Sidės Moterų Mitingas Prieš Aukštą Kaimą

Chicago moterų, po va-
dovybės Amerikos Moterų
Kongreso, Chicago's Sky-
riaus, greta atidarymo spe-
cialės Kongreso sesijos, pra-
dėjo vaju už kainų kontrolę
ir pripiginimą maisto kainų.
Kartu su Chicago's Pirkėjų
Federacija šaukia mitingus
ir siūnia rezolucijas į Wa-
shingtoną. Keli gan paskem-
intgi mitingai jau įvyko.

Sėkamas mitingas įvyks
pirmadienį, lapkričio 24 d.,
8-tą val. vakr., Sheridan
Plaza Hotel, 4607 N. Sheri-
dan. Tai bus northsidės mi-
tingas. Lietuviai gyvenanti
toje apylinkėje turėtų daly-
vauti.

W G E S KULTūros ir Meno ANTRADIENIŲ VAKARAIŠ 7:30 iki 8:00

Sveikiname naujus ir užsim-
Kultūros ir Meno klubą ir k-
naudai.
Betie Miller, 3324 So. Hals
Besie Kašius, 819 W. 36th S.
Antanas Petraitis, 5805 S.
Adelė Petraitis, 5805 S. Gal
Petronelė Kubilius, 441 N.
Anna Marquardt padovano
sia linkėjimą, kad Klubiui sta-
tų „pynė“ kuo geriausiai pasiekty-
bū suvaizdinti Lietuvy Liaudie
Sokolų svetainėje.

JAUNUOLIŲ BALIUS LIE

Chicago's pažangieji lietu-
viai jaunuoliai, LDS nariai,
seniai darbuojasi sukleimui
finansų, kad įsigijus sau
namą, kuris būtų centras jų
viso veikimo. Kiekvienas ga-
li įsivaizduoti kaip tokio na-
mo įsigijimas pagyventy
jaunuolių veikimą ir kartu
auklėtų LDS jaunuolių spē-
kas, išauginty skaitingas
LDS jaunuolių kuopas.

„Vilnius“ skaitytojai ir
pažangiųjų organizacijų na-
riai visi veikiausiai rengia-
si dalyvauti LKM Choro pa-
rengime sekmadienį, Sokol
Hall. Ir nesebėtina, nes tai
bus tikrai nepaprastas pa-
rengimas. Bet nežiūrint to,
turėtume remti ir LDS ja-
nuolių parengimą šį šeštadi-
enį, lapkričio 22-ą, ir pa-
kelti didesnj tą jaunuolių
tarpe jų svarbiam darbu –
įsigijimui namo.

LDS 2 Apskr. Komiteto Posėdis Įvyks Šiandien

Šiuom pranešame, kad
LDS 2-ros Apskrities Komiteto
posėdis įvyks šiandien
„Vilnius“ svetainėje, 8:00 v.
vakare. Į šį posėdį taipgi
kviečiame ir Apskrities vi-
sų kuopų pirmininkai pasi-
tarimui kartu su Apskrities
Komitetu apie tikslesnj ve-
ikimą naujų narių gavimui
į organizaciją. Apskrities
Komiteto narių atsilanky-
mas į šį posėdį būtinas, ypa-
tingai išdavimui raporty iš
atsilankymo nekuriuose ku-
opose, kaip kad buvo susitar-
ta praėjusiam Apskrities
Komiteto posėdyje.

North Sidės Moterų Mitingas Prieš Aukštą Kaimą

Chicago moterų, po va-
dovybės Amerikos Moterų
Kongreso, Chicago's Sky-
riaus, greta atidarymo spe-
cialės Kongreso sesijos, pra-
dėjo vaju už kainų kontrolę
ir pripiginimą maisto kainų.
Kartu su Chicago's Pirkėjų
Federacija šaukia mitingus
ir siūnia rezolucijas į Wa-
shingtoną. Keli gan paskem-
intgi mitingai jau įvyko.

Sėkamas mitingas įvyks
pirmadienį, lapkričio 24 d.,
8-tą val. vakr., Sheridan
Plaza Hotel, 4607 N. Sheri-
dan. Tai bus northsidės mi-
tingas. Lietuviai gyvenanti
toje apylinkėje turėtų daly-
vauti.

NEŠOKANCIOS VARLES

Lincoln Park zoologijos
sodas importavo iš Panamos
kanalo zonos 15 tenykščių
varlių, kurios, skirtingai ne-
gu daugumos šalių, negali
šokti, o tik šliaužia. Jos be
to yra ryškiai geltonos spal-
vos.

Kongo Virsta Muzikaliu
TOKYO, Japonija.—Belgijos
Kongo valdžia užsakius Japon-
j 36,000 armonikūčių.

3133 S. Halsted st., didžio-
joj salėj. Šokiams grieš pui-
ki Buddy Barrows orches-
tra. Įžanga 85 centai. Prasi-
dės 8-tą val. vakare.
Kur susirenka mūsų ja-
nuoliai, ten ir mums suau-
gusiems visuomet smagu.
Bus smagu ir šį šeštadienį
su jais dalyvauti. Bakime
visi.

Rep.
URBA Gėlininkas
4180 Archer Avenue
Phone: Lafayette 5890 or 5870
Gėlės Mylimoms, Vestuvėms,
Bankietams, Laidotuviams ir
Papuodimams.

Monarch Liquor
LIETUVISKAS
ŽYDUKAS
3529
S. Halsted St.
Phone
YARDS 6054

JAMES TAVERN
Perstatymui šio veika-
lo yra parinkti vieni
iš geriausių mūsų lo-
ščjų. Pasizymėkite tą
dieną iš anksto pama-
lymui „Klampynė“.
Bus suvaizdintas
SOKOLŲ SVETAINĖJE
Rengia Lietuvy Kultūros ir
Meno (Radio) Klubas

Siunčiame Gėles Telegramomis į Visas Pasaulio Dalis
Beverly Hills Floral Co.
6901 Wentworth Ave., 135 W. 69th Street
Šaukit per telefoną: STEWART 2454
arba HUDSON 2224

VEGEL'S
TAVERN
ALUS-VYNAI
LIKERIAI
Cia Tikri Draugai
Susirenka
A. Vogel, Sav.
Tel. Calumet 5982
3203 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

LKM Choro
Pamokos ir Koncertas
Siuom kartu pas kanklie-
čius tikra darbmėtė. Cho-
ro mokytojas Juozas Kensa-
tavičius pareiškė, kad kiek
pamokų bus savaitės bėgy-
je, tai nei patsai choro mo-
kytojas negalys pasakyti.
Lapkričio 16 d. pamokos
įvyko Liet. Auditorijoj, se-
kancijos pamokos bus ket-
voro vakare, generalinės
pamokos įvyks lapkričio 21
d. Sokolų svet., kuriose da-
lyvaus P. Stogis, operos dai-
nininkas Kozakevičius pri-
bus iš New Yorko, sokėjų
grupė ir orkestra. Kaip ma-
tote, kankliečių parengimas
sekmadienį, Sokolų salėje
bus labai gražiai paruošta ir
turtinga.
Tikiėtus numazinta kai-
na galima gauti pas kanklie-
čius ir „Vilnius“ raštinėje.
Iki šiol daugiausia tikie-
ty pardavė J. Kenstavičius,
Olga Martin, L. Matuzie-
nė, E. Strazdienė, R. Juoda-
itė ir kiti kankliečiai; atėjo
talkon ir J. Ruzga, kuris ir-
gi gerai platina tikietus.
širdukas.

Lietuvių Auditorija
Pagražinta
Chicago's Lietuvių Audi-
torijos, 3133 S. Halsted St.,
korporacijos valdyba ir di-
rektorijai darbuojasi kiek
galima geriausiai. Gal bus
visuomenei įdomu žinoti,
kad Chicago's Lietuvių Audi-
torija tai yra vienintelis
lietuvių visuomenės namas
Chicagoje, nes lietuvių
draugijų, klubų ir pavienių
pastangomis padavotas ir
lietuvių rankose yra išlaiko-
mas iki šio laiko. Todėl čia
turiu pažymėti maždaug,
kad Chicago's Lietuvių Audi-
torija šiemet yra atnau-
jinta, pagražinta; ypatingai
didžioji svetainė išmaliova-
ta labai gražiai. Estrada
(steičius) padidinta su pri-
taikintu parankumu dėl pa-
rengimų duodant programa-
s.

Siuomi korporacijos val-
dyba ir direktoriai dėkuoja
visiems rėmėjams, kurie
prisideda ir pameria išlai-
kymui Lietuvių Auditorijos,
kaip tai: Ruošia parengi-
mas, duoda garsinimus, ku-
rie yra talpinami ant sienų
Auditorijoj. Kviečiame atsi-
lankyti, pamatyti ir pasi-
renoduoti. Parengimams ar
susirinkimams laikyti yra
gerai įrengta, gerai apšid-
doma žiemos laiku didžioji
svetainė. Korporacijos biz-
niso vedėjus visuomet rasite
ant vietos, kaip tai mana-
džerj G. M. Chernauskj ir
J. Balčiūną. Parengimuose
teikiamas geras patarnavi-
mas, koks tiktai reikalingas.
Koresp.
Du Vengrai
Pasmerkti Miriop.
BUDAPESTAS.—Ivan Jaczko
ir Karoly Mily pasmerkti miriop
už suokalbį išprogdinti miesto
rotušę perėitę ketverga.

Siunčiame Gėles Telegramomis į Viso Pasaulio Dalis
LOVEIKIS
KVIETKININKAS
VESTUVĖMS, BANKIETAMS,
PAGRABAMS
3316 S. Halsted Street Chicago Yards 7308

NULIUDIMO VALANDOJE
Kreipkitės į
Anthony B. Petkus
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Doi Moderniškos Kopyčios Visų Patogumai
6812 S. Western Ave. Chicago
1410 S. 50th Avenue Cicero
Telefonas GROvehill 0142 Telefonas Town Hall 2109

LACHAWICH IR SUNUS
Phonės: VIR. 6672-3
2314 WEST 23rd PLACE PHONES: VIR. 6672-3
J. LIULEVIČIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. TEL.: LAFAYETTE 3572

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET 710 W. 18th STREET
Telefonas YARDS 1419
ANTANAS M. PHILLIPS
2307 LITUANICA AVENUE TEL. YARDS 4908
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. TEL. PULMAN 9661
PETER P. GURSKIS
Mūsų Kopyčia Air-Conditioned
659 WEST 18th STREET TEL. SEEley 5711
Vienas ir pusė bloko į rytus nuo Halsted. Pietų gatvės pusėj.

JUS ESATE ŠIRDINGAI KVIECIAMI DALYVAUTI MŪSU
GRAND OPENING
NAUJO TAVERN, LUNCH IR LIQUOR KRAUTUVĖS
FELIX YAKAITIS
3558 S. Halsted St.
Penk., Šešt. ir Sekm., Lapkričio 21-22-23
GERA MUZIKA IR SKANŲS VALGIJAL
F. YAKAITIS, Sav.

MATYKIT IR IŠGIRSKIT NEAMERIKINIO KOMITETO PERSEKIOJAMUS

Jau daug skaitėme ir girdėjome apie Neamerikinio Komiteto tardymą Hollywood judžių aktorių ir rašėjų. Penktadienio vakare, didžiulėje Orchestra Hall, 216 S. Michigan ave. turėsime progą išgirsti apie tuos tardymus iš pačių persekiojamųjų artistų, rašėjų ir tt. Ant estrados, atidarant Civilių Teisių Kongreso suvažiavimą, matysime John Howard Lawson, Hollywoodo rašėją, Gerhart Eisler, Leon Josephson, Helen Bryan, Reverend Richard Morford ir kitus, kurie buvo kaltinami įžeidime Neamerikinio Komiteto. Jie čia prieš milžinišką publiką apkaltins neamerikinių veikimų tą Neamerikinį Komitetą.

Profesorius Rogert Morss Lovett, Dr. Harry F. Ward ir dainininkas Paul Robe-

son darys savo komentarus apie to Neamerikinio Komiteto veiklos žalingumą, ypatingai apie persekiojimą Hollywoodo menininkų.

Lietuvių organizacijos jau išrinko delegatus į minėtos organizacijos suvažiavimą, kuris, po atidarymo penktadienį, tęsis dar dvi dienas. Kurios organizacijos dar nespėjo išrinkti delegatus, valdybos turėtų paskirti delegatus. Užsiregistravimo lėšos \$3.00. Šeštadienį ir sekmadienį sešios įvyks Hull House, 800 S. Halsted.

Civilių Teisių Kongresas gina ir gins visus nu Neamerikinio Komiteto persekiojimo ir kitų reakcijos šūlių puolimų. Reikia visais galimais būdais remti tą kongresą.

Delegatė.

Juozas Kazlauskas Grįžo iš Ligoninės

Juozas Kazlauskas žmona praneša, kad Juozas grįžo iš ligoninės ir nuo dabar bus savo namuose, 944 W. 35th Place.

Juozas pergyveno sunkią operaciją ir veikiausiai dar namuose turės gerokai atsigauti. Jį turėtų aplankyti organizacijų nariai. Juozas yra senas "Vilnius" remėjas ir pažangių organizacijų narys. Savo laikais, ypač bedarbių laikais, Juozas daug veikė kovodamas už bedarbių pašalpas. Dabartinis laikas jis su žmona užlaiko užėgą po viršminėto antrašo.

Linkiu Juozui kuoskubiausiai pasveikti.

Drangė.

Atidėjo Alsdorf Teisną

United Electrical Workers (CIO) lokalo 1150 prezidentas Pat Amato patraukė teisnam Cory korporacijos prezidentą James W. Alsdorf už tai, kad pastarasis paieškojo darbininkui nepažymėdamas, kad jo įmonės darbininkai veia streiką. Tokieose atsitikimuose valstijos įstatymais leidžia nubaudyti nuo \$100 iki \$300.

Minėtos unijos 275 nariai dirbant Cory korporacijos įmonėje, 2100 Marshall Blvd., streikuoja nuo lapkričio 1-mos. Korporacijos prezidento byla atidėta iki gruodžio 18-tos.

Laukia Svečių, Švęs Gimtadienį

Teko girdėti, kad A. Vėgėla, savininkas Velgas Tavern, 3203 S. Halsted st., laukia savo dukters ir žentų Mr ir Mrs. Jesky iš Detroito. Jie žada atvykti šį šeštadienį ir dalyvaus savo tėvo gimtadienio sveigoj, kurio Vėgėlai rengia jo draugai ir draugės.

Vėgėlos žentas dažnai linksmina detroitio lietuvių dainuodamas duetą ir trijų su Aido Choro kitais dainininkais. Pažystu ji gerai ir

Iškilmingos Išleistuvės ir Tolimą Kelionę Čarteriuotame Autobuse Dar Yra Vietos Keturiem

Trečiadienio vakare, lapkričio 26, Roselando Aido Choras ir Cieros Moterų Choras apleidžia Chicago ir išvykta ilgon kelionėn — į Brooklyną, dalyvauti Rytinių Valstijų Lietuvių Menininkų Festivalyje.

"Demarkacijos punktas" bus Roselando Kultūros Klubu svetainė, 10413 S. Michigan ave. Roselandiečiai to pat svetainėje rengia iškilmingas išleistuves saviem ir ciceriečiam menininkam. Visą vakarą pasilinksminsime ir sulaukė vidurnakčio palinkėsime "laimingoms kelionėms" mūsų menininkams.

Du specialiai autobusai su chigagiečiais apieis Roselando Kultūros Klubų lygiu 1-mą valandą po pusianakčio (tai jau bus ketvirtadienio rytas). Chorų mokytoja praneša, kad viename autobuse dar randašis vietos dël keturių pašaliečių. Kurie norėtumėte pasivažinėti su linksma grupe, kuogreičiausia susisiekite su Daratėle Yuden (Victory 2070). Cieroje su Connie Stanevičiene arba su Aido Choro pirmininku Roselando. Pašaliečiam kelionė autobusui (į abi pusi) tikt \$25.00.

Pakeliui į Brooklyną abu autobusai su chigagiečiais sustos Clevelande, kur jiems ruošiamas šaunus koncertas Padėkos dienoje (lapkričio 27). Už padainavimą clevelandiečiai žada chigagiečius pavažinti kalakutienos pietum. O iš ten — sekama stotis Brooklyną, didysis Rytinių Valstijų Festivalis.

Tevelis.

Parėmė "Vilni", Aukavau Vaikų Mokyklėlei

Marquetteparkiečių moterų duosumas geriams tikslams pavyzdingas. Savo susirinkime antradienį, pasidžiaugusios, kad atsispyręs žaish vakaras davė pelno \$52.08, tuoj pradėjo dalinti tai pelną įvairiems tikslams. "Vilnius" paramai skirta \$25.00, vaikųčių mokyklėlei palaikymui paaukavo penkias. Išrinkus delegatę į Civilių Teisių Kongreso suvažiavimą, reikėjo delegatę įteikti \$3.00 užsiregistravimui.

Mūsų klubas iš visų Chigagos apylinkės klubių turėtų jauniais, bet svarbiuose darbuose neatsilikia nuo kitų ir rodos nekurios net pralenkia. Nepraieidžia nei vieną svarbaus suvažiavimo ar konferencijos neišrinkęs delegatę, nors kartais ir atsisaukimo tiesioginio negauna, kaip buvo su Civilių Teisių Kngreso suvažiavimu. Civilių Teisių Kongresui jau praėjusiam susirinkime klubas pasvyrė \$10.00 ir gavo padėkos laiską, bet pakvietimo į suvažiavimą negavo. Veikiausiai laiskas kur užkliuvo.

Stropiai Ruošiasi Muzikos Pokilui

Naujos Rūšies Programa, Daug Dainininkų Reikalauja Gero Suorganizavimo

Je kas turite ar manote greitai laiku turėti fiata rendelį 3-ju ar daugiau kambariu, malonėkie pranešti į Vilnį, 3116 S. Halsted St. Phone Victory 7323. (11c18)

Pašleiskite formuluoto kambario su valgiu ar be. Ezu švarus, negirtuoklis. M. Valmanis, 311 S. Loomis. Telefonas: Monroo 4611 (18c25)

PARDUODU GASO PECU 4-ry būrniuku, Universal Co. Pečius geram stovyje. Parduodu už \$25.00. Kreipkitės vakare nuo 5:30 iki 9:00 val. o šėštadienį nuo ryto iki 9:00 val. val. Yra svetus klausiamas aptarimui, — būkite visi. (18c25)

REIKALINGI KAMBARIAI Vedusia (be valgiu) porai reikalnig 3 ar 4 kamb. flatus Bridgeporte. Kas suteiks informaciją, gauš gerą atlyginimą. Tel. Victory 7325.

ROSELAND L. Lietuvių Kultūros Klubu valdybos ir direktoriu susirinkimas įvyks klubo sv etainėje, 10413 S. Michigan Ave., lapkričio 20 d., 7:30 val. vakare. Yra svetus klausiamas aptarimui, — būkite visi. (18c20)

JACKSON PARK L.L.D. 37-38 kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, lapkričio 24 d., 8 val. vakare, pas draugus J. Demeniūcas, 624 Kimbark Ave. Susirinkimas svarbus, turime daug svarbiu reikalų aptarti. Malonėkie itis dalyvauti laiku. Fin. rašt. P. B. (20c24)

ZAGARĖS KLUBO reguliaris susirinkimas įvyks sekmadienį, lapkričio 23 d., 1 val. popiet. Hollywood Inn svet. 2417 W. 43rd St. Malonėkie visi laiku pibūti. Rašt. J. Keturakis. (20c22)

Pranešimai iš Kitur CLEVELAND, OHIO Lietuvių Moterų Klubu mėnesinis susirinkimas įvyks ketvirtadienį, lapkričio 20 d., 7:30 val. vak., Sachsenheim Hall, 1408 E. 53th St. Draugės, lenkite susirinkimui ir kuriu dar duokles nemokėtos, tai nepaieškite 28, atėjimui įteisiu reikalavimais. Yra keletas svarbiu dalykiu aptarimui. Valdyba. (18c21)

PITTSBURGH, PA. Lapkričio 24, pirmadienį, kaip 8 v. vakare, bus svarbus pasilinksimas įvairniais pažangiosios kultūros reikalais. Draugas R. Mizara grįžimas iš savo prakilnių maršrutu, sustos pas mūsų Pilsbėrge, dalyvaujant pasilinksime. Draugas R. Mizara turės daug ka pasakyti. Taigi, draugai ir draugės, dalyvaukite ir kitus kvieskite dalyvauti. Pasilinksimas įvyks LDS 142 kuopos koncerto salone, 3116 S. Pittsburgh (netoli McKees Rocks). Gatekeeper No. 23, 25 ar 26 priveža prie pat draugus namo. J. Miliuskaus. (18c21)

PITTSBURGH, PA. Škani vakariene, kurią rengia mūsų progresyvi moterys, įvyks nedėliu, lapkričio 23, atėjimui įteisiu reikalavimais, 142 Orr St., Pittsburgh. Vakariene ir paskaita-prelektija praešios kaip 6:30 val. vak. Dalyvaujant me ašis ir kitus kvieskite dalyvauti. Vakariene išalkus. (18c21)

EAST ST. LOUIS, ILL. Svarbus visuomeninis susirinkimas šaukiamas per L.L.D. 48-ty kuopos 23 d. lapkričio, 2 val. popiet., Czech Nat. Hall, 11th and Exchange Ave. Julijus Škėberdytis, "Vilnius" red. sifkins svarbius klausimus. Būkite. Komitetas. (18c21)

DETROIT, MICH. Moterų Pažangos Klubas ir Choras rengia skania cho-mes ir kuogelo vakariene, sekmadienį, lapkričio 30 d., 5:30 val. vak., Draugijų svetainėje, 4097 Porter St. Programa pildys Moterų Choras. Us muzika šokiam. Kviečia Komiteta. (18c20)

ROCKFORD, ILL. L.L.D. 20-ty kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks lapkričio 21 d., Raikivėlius svetainėje, 1529 — 9th St., praešios 8 v. vakare. Draugai ir draugės, dalyvaukite visi, nes randašis svarbiu reikalų aptarimui. J. Rullis. (18c21)

LLD 19 Kuopos Narių Atydai Šiuom pranešame LLD 15 kuopos nariams, kad kuopos susirinkimas įvyks šį penktadienį, 21 d. lapkričio, "Vilnius" svetainėje 7.30 v. va

Tai taip gražiai veikia pažangios lietuvių Marquette Parke. Narė.

kare. I šį susirinkimą atsilankyti prašome visus kuopos narius, nes reiks aptarti ruošiamo mūsų parengimo reikalai ir apie užbaigtą kolektoitį iš atsilikusių duokles narių duokles. Be to turėsime puikų raportą iš Ateivių Teisių Gynimo Komiteto atsituvusios konferencijos Clevelande, kurioje dalyvavo mūsų kuopos delegatas J. Pateckas. Taipgi ir daugiau šis tas reikės aptarti. Valdyba.

IVAIRUS SKELBIMAI

PRASOME PRANEŠTI Je kas turite ar manote greitai laiku turėti fiata rendelį 3-ju ar daugiau kambariu, malonėkie pranešti į Vilnį, 3116 S. Halsted St. Phone Victory 7323. (11c18)

Pašleiskite formuluoto kambario su valgiu ar be. Ezu švarus, negirtuoklis. M. Valmanis, 311 S. Loomis. Telefonas: Monroo 4611 (18c25)

PARDUODU GASO PECU 4-ry būrniuku, Universal Co. Pečius geram stovyje. Parduodu už \$25.00. Kreipkitės vakare nuo 5:30 iki 9:00 val. o šėštadienį nuo ryto iki 9:00 val. val. Yra svetus klausiamas aptarimui, — būkite visi. (18c25)

REIKALINGI KAMBARIAI Vedusia (be valgiu) porai reikalnig 3 ar 4 kamb. flatus Bridgeporte. Kas suteiks informaciją, gauš gerą atlyginimą. Tel. Victory 7325.

ROSELAND L. Lietuvių Kultūros Klubu valdybos ir direktoriu susirinkimas įvyks klubo sv etainėje, 10413 S. Michigan Ave., lapkričio 20 d., 7:30 val. vakare. Yra svetus klausiamas aptarimui, — būkite visi. (18c20)

JACKSON PARK L.L.D. 37-38 kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, lapkričio 24 d., 8 val. vakare, pas draugus J. Demeniūcas, 624 Kimbark Ave. Susirinkimas svarbus, turime daug svarbiu reikalų aptarti. Malonėkie itis dalyvauti laiku. Fin. rašt. P. B. (20c24)

ZAGARĖS KLUBO reguliaris susirinkimas įvyks sekmadienį, lapkričio 23 d., 1 val. popiet. Hollywood Inn svet. 2417 W. 43rd St. Malonėkie visi laiku pibūti. Rašt. J. Keturakis. (20c22)

Pranešimai iš Kitur CLEVELAND, OHIO Lietuvių Moterų Klubu mėnesinis susirinkimas įvyks ketvirtadienį, lapkričio 20 d., 7:30 val. vak., Sachsenheim Hall, 1408 E. 53th St. Draugės, lenkite susirinkimui ir kuriu dar duokles nemokėtos, tai nepaieškite 28, atėjimui įteisiu reikalavimais. Yra keletas svarbiu dalykiu aptarimui. Valdyba. (18c21)

PITTSBURGH, PA. Lapkričio 24, pirmadienį, kaip 8 v. vakare, bus svarbus pasilinksimas įvairniais pažangiosios kultūros reikalais. Draugas R. Mizara grįžimas iš savo prakilnių maršrutu, sustos pas mūsų Pilsbėrge, dalyvaujant pasilinksime. Draugas R. Mizara turės daug ka pasakyti. Taigi, draugai ir draugės, dalyvaukite ir kitus kvieskite dalyvauti. Pasilinksimas įvyks LDS 142 kuopos koncerto salone, 3116 S. Pittsburgh (netoli McKees Rocks). Gatekeeper No. 23, 25 ar 26 priveža prie pat draugus namo. J. Miliuskaus. (18c21)

PITTSBURGH, PA. Škani vakariene, kurią rengia mūsų progresyvi moterys, įvyks nedėliu, lapkričio 23, atėjimui įteisiu reikalavimais, 142 Orr St., Pittsburgh. Vakariene ir paskaita-prelektija praešios kaip 6:30 val. vak. Dalyvaujant me ašis ir kitus kvieskite dalyvauti. Vakariene išalkus. (18c21)

EAST ST. LOUIS, ILL. Svarbus visuomeninis susirinkimas šaukiamas per L.L.D. 48-ty kuopos 23 d. lapkričio, 2 val. popiet., Czech Nat. Hall, 11th and Exchange Ave. Julijus Škėberdytis, "Vilnius" red. sifkins svarbius klausimus. Būkite. Komitetas. (18c21)

DETROIT, MICH. Moterų Pažangos Klubas ir Choras rengia skania cho-mes ir kuogelo vakariene, sekmadienį, lapkričio 30 d., 5:30 val. vak., Draugijų svetainėje, 4097 Porter St. Programa pildys Moterų Choras. Us muzika šokiam. Kviečia Komiteta. (18c20)

ROCKFORD, ILL. L.L.D. 20-ty kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks lapkričio 21 d., Raikivėlius svetainėje, 1529 — 9th St., praešios 8 v. vakare. Draugai ir draugės, dalyvaukite visi, nes randašis svarbiu reikalų aptarimui. J. Rullis. (18c21)

HELP WANTED—MALE

● PAINT SPRAYERS pradine mlotetis \$1.19 į valandą ir bonusai.

● DRILL PRESS OPERATOR pradine mlotetis \$1.05 į valanda ir bonusai. ATUŠCIAUSIA ALGA PASTOYBUS DARBAS.

Ammokamos vakacijos ir 6 šerėtis BONUSAI UŽ PRODUKCIJA

Telefonuot FRANKLIN 5174

PUNCH PRESS OPERATORS & ASSEMBLERS ● Dicinis šifras ● 44 val. į savaitę ● augščiausia alga SUNDSTROM DIE & TOOL CO 5914 S. Racine

REIKIA BERNIKU VILIS 17 METU nuo 8 ryto iki 4 popiet—8ic į val. nuo 4 popiet iki 12 nakti—98c į val. Nuo 12 nakti iki 8 ryto—98c į val. Nesomitu kurie dar banko mokykla. CHICAGO ROTOPRINT CO. 4601 Belmont Ave.

REIKIA POLISHER DEL ALUMINIUM CASTING. Turit turėti patyrimo. GERA ALGA IR VALANDOS. Šaukit arba atelikit: OAKland 3100. 3669 S. Michigan Ave.

Pajieškojimas

Pašleisk savo brolio Silvestro Gifausko Kiek metų atgal gyvenio Tifluso apylinkė Kaukazo, ir užsimėdavo žuviminku. Buvo vedes ruse ir turėjo 3 dukteris. Žinanti apie šį malonėkie pranešti, o už tai busiu amžinai dėkingas. Anna Mackaga (Gaižauskaitė) 306 W. Schirmer, St. Louis 11, Mo. (20c22)

PASIKLAUSYKITE Visų Mėgiamiausias BUDRIKORADIO PROGRAMAS Sekmad. WCFL Stoties Ketvirtad. WHFC Stoties 7:00 val. vak.

BUDRIK KRAUTUVEIVIS višnom rastie geriausias kokybės — RAKANDUS, RADIOS ir JEWELRY, preliausiamomis kainomis ir višnomet mandagų patarnavimu. Atsilankykite. VISI DEPARTAMENTAI PATALPINTI VIENAME BALTAME NAME Krautuvei atdara kiekviena diena. Varnos meti atdara vakarais — Pirmadieniais ir Ketvirtadieniais iki 9-tai valandai.

JOS. F. BUDRIK, Inc 3241 So. Halsted Street Chicago 8, Ill. Tel.—CALUMET 7237

Smarkus Juokdarys Cielą doteri užmokėjau už šia akrybė; būčiau geriau praleidus KEN'S KLUBE.

Kenstavičiai 718 W. 31st St. VICTORY 0840

Diennaršis "Vilnis" yra darbo žmoniy švietėjas ir organizatorius. Tad kiekvienas samonigus darbininkas netik turi jį skaityti, bet ir kitus paraginti, kad skaitytų.

Medicinos Doktorai

TELEFONAS YARDS 3148 DR. V. A. ŠIMKUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS PRITAIKO AKINIUS 744 W. 35th Street Valandos: 11-12, 2 iki 4 vakarais 7-9 Pirmadieniais 8ik 2 iki 4. Svetadieniais 11-12.

OFISO TELEFONAS: YARDS 4787 NAMU TEL. — PROSPECT 1930 DR. STRIKOLIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4645 S. Ashland Avenue Valandos: 2-4 ir nuo 6 iki 8 vakarais; Nedėl., Sered., Subat. vakarais tik pagal sutartį.

OFISO TEL.: VIRGINIA 0038 NAMU — BEVERLY 8244 DR. T. DUNDULIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4157 Archer Avenue Ofiso valandos: 1-3 ir 6-8:30 P. M. Trečiadieniais pagal sutartį.

PHONE: YARDS 5921 REZIDENCIJOS — KENWOOD 6107 DR. BERTASH 756 West 35th Street (Kamp. 29th ir S. Halsted St.) Valand.—1 iki 3, ir 6:30 iki 8:30 P. M. Trečiad. ir šeštad. nuo 1 iki 3 popiet.

Rez. 4826 S. Kimbark PHONE GROVEHILL 9111 DR. A. K. BUTKO LIETUVIS KOJU SPECIALISTAS 7214 S. Ashland Avenue OFISO VALANDOS: Nuo 9 yto iki 9 vakaro.

Phone Yards 7772 DR. B. C. BRUZAS DENTISTAS 4003 Archer Avenue (Arti California Ave.) VALANDOS: nuo 9 ryto iki 6 vakaro Trečiadieniais susitarus.

TELEFONAS YARDS 2246 DR. C. Z. VEZEL DENTISTAS 4645 S. Ashland Avenue (Arti 47th Street) VALANDOS: 9 ryto iki 8 vak. Trečiad. susitarus.

DR. G. SERNER LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS 25 metų patyrimas Tel. YARDS 1829 Pritaiko Akinius Kiečiaus Akis Išilaso Ofisas ir Akinių Dirbtuvė 3401 S. HALSTED STREET kamps 34th St. Valandos nuo 10 iki 4, nuo 6 iki 8 Trečiadien. nuo 10 iki 12 val. dieną

SPORT CLUB EDDIE RUBAS, Savininkas Televizija, moderniškos bochtų ypatingai maloni aplinka ir sveigūdes lubos 2516 WEST 63RD STREET Telefonas PROSPECT 6289

SVARBU ORGANIZACIJOMS IR PAVIENTAMIS Jei turite bile kokį spaudos darba ir norite, kad būtų greitai atliktas, kreipkitės į "Vilnius" Spauktuve, — greitai gausite darba. 2116 South Halsted Street Chicago 8, Ill. Tel. VICTORY 7326

Geriausia Proga Jei turite perdevimui nama, bilni, ar ške, tai skelbėkite "Vilnyje" — turėsite paslaugas. Taipgi jei nori gauti darbininkų ar darbininke — paskelkite "Vilnyje". Būtinai nubaikite kreivėkite "Vilnius" Administracija 3116 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

National Board or Fire Underwriters praneša, kad gaisrai bėgyje pirmųjų 10 mėnesių šis metų pridarė nuostoliu už \$579,923,000 palyginus su \$458,687,000 praėjusiais metais, butent 24 nuostolmiais daugiau.

Spalio mėnesio gaisrų nuostoliai siekė \$4,946,000.

